

Raadsvoorstel

Onderwerp **Kadernota cultuur 2017-2020**

Registratienr. 5231531 Steller/telnr. Marc.Floor/ 62 54 Bijlagen 3

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

De Rook

Raadscommissie

O&W

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit de kadernota cultuur *Cultuurstad Groningen. City of Talent* voor de periode 2017-2020 vast te stellen.

Samenvatting

Cultuur is één van de pijlers van Groningen. Met ons brede, diverse en kwalitatief hoogwaardige aanbod hebben we een vaste plek verworven in de nationale top 5 van cultuursteden. Op cultuurgebied is er voor iedereen wat te beleven. Cultuurstad Groningen bruist, en daarin willen we blijven investeren. In de kadernota *Cultuurstad Groningen. City of Talent* schetsen we de uitgangspunten van ons cultuurbeleid voor de periode 2017-2020. We willen onze culturele kracht behouden en uitbouwen, bijvoorbeeld als het gaat om talentontwikkeling en de maatschappelijke inzet van kunst. We willen investeren in bijzondere samenwerkingen binnen én buiten de sector. City of Talent is ook op cultuurgebied een begrip aan het worden, en dat willen we de komende jaren bestendigen. Op 2 juni jl. stelde ons college de concept kadernota cultuur vast om deze vrij te geven voor inspraak. Ook vroegen we de Kunstraad Groningen advies. Het resultaat van beide trajecten is verwerkt in de kadernota die we uw raad nu vragen vast te stellen. Daarmee zetten we de eerste belangrijke stap op weg naar onze cultuurnota 2017-2020.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Net als provincie en Rijk komen we voor de periode 2017-2020 met een nieuwe cultuurnota. Eerste stap in het proces is de kadernota (beleidsnota), waarin we onze culturele ambities en strategieën verwoorden. In de cultuurnota leggen we vervolgens de bijbehorende programma's en partners vast (uitvoeringsnota).

Het cultuurnotaproces richten we dit keer iets anders in. Legden we uw raad voorheen alleen de cultuurnota ter vaststelling voor, nu doen we dat ook met de kadernota. We zien het als onze taak gemeentelijke besluitvorming zoveel mogelijk te harmoniseren, en het is immers uw raad die de kadernota's vaststelt.

In lijn met deze aanpassing hebben wij de concept kadernota na vaststelling door ons college op 3 juni jl. vrijgegeven voor inspraak. Ook vroegen we de Kunstraad over de kadernota te adviseren. Het resultaat van beide trajecten hebben we verwerkt in de kadernota die u nu ter vaststelling wordt voorgelegd. Een samenvatting van de (6) inspraakreacties, inclusief onze antwoorden, vindt u als bijlage van deze nota. Ook het advies van de Kunstraad is bijgevoegd.

Kader

In de kadernota hebben wij de culturele ambities nader uitgewerkt uit ons collegeakkoord *Voor de verandering*. Wij gaan daarbij uit van het behoud en de uitbouw van de kracht van Cultuurstad Groningen. Voor het in stand houden van onze culturele infrastructuur en het behalen van onze beleidsdoelstellingen zijn we mede afhankelijk van de provincie Groningen en het Rijk. Ook werken we samen met de andere noordelijke overheden en in G9-verband. Met provincie en Rijk proberen we de administratieve druk voor de instellingen te verlichten door in de besluitvorming samen op te trekken. Met de provincie Groningen trekken we ook inhoudelijk samen op, zodat we elkaars culturele ambities kunnen aanvullen en versterken.

Argumenten en afwegingen

Inspraak

Er kwamen zes inspraakreacties binnen op onze concept kadernota. Wij danken de insprekers voor hun bijdrage. Voor een overzicht en onze reactie op de inspraakreacties verwijzen wij naar de bijlage.

Advies Kunstraad

Wij danken de Kunstraad voor hun reactie. We zijn blij met de lof die de Kunstraad over onze kadernota uitspreekt en zien uit naar het cultuurnota-advies dat we dit voorjaar kunnen verwachten. Veel van het advies van de Kunstraad konden we direct ter harte nemen, zoals meer aandacht voor het publiek, ons internationale cultuurprofiel en het beperken van de regeldruk. Graag gaan we puntsgewijs in op de constatering van de Kunstraad in zijn advies.

Constatering Kunstraad	Reactie college
Onderschrijft belang divers, groot en hoogwaardig cultuuraanbod én vooropstellen intrinsieke waarde	Stemt in.
Looft samen optrekken met provincie en Rijk	Spreekt dank uit. Wij hechten aan een goede samenwerking en zien dit als een voorbeeld van het verminderen van bureaucratische druk voor het veld
Mist aandacht voor minder regeldruk/bureaucratie bij instellingen	Het meer benadrukken hiervan past bij onze ambities en is onderdeel gemaakt van de kadernota
Bepleit inhoudelijke monitorgesprekken met veld	We erkennen deze behoefte bij het veld en hebben deze ambitie tot onderdeel gemaakt van de kadernota. De wijze waarop kan onderdeel worden van het cultuurnota-advies van de Kunstraad en willen wij afstemmen met het veld.
Vindt onderscheid ambities, doelen en strategieën niet helder	Wij onderkennen dat het onderscheid arbitrair kan zijn. Zo kan een "sterke basis" een doel zijn, maar ook een strategie. Wij menen met de

	huidige indeling het meest recht te kunnen doen aan onze ambities.
Te weinig concrete doelen geformuleerd, evenals beeld Groningen over 10 á 20 jaar	Onze kadernota bevat onze visie op Cultuurstad Groningen voor de periode 2017-2020. Het gaat daarbij om programma's en ambities waarmee we ontwikkelingen duurzaam vorm willen geven. Een SMART-uitwerking wordt onderdeel van onze cultuurnota
"Kunst en cultuur voor iedereen" te algemeen	Wij realiseren ons dat dit een algemene uitspraak is, maar geven hier zoveel mogelijk invulling aan via een toegankelijk aanbod, cultuureducatie en ons beleid op het gebied van amateurkunst en "een leven lang leren"
Goede definitie van talent ontbreekt	We hebben onze definitie nader uitgewerkt. De focus in ons beleid ligt op jong talent dat de eerste stappen zet in een professionele carrière. Onder een culturele City of Talent verstaan wij echter veel meer, zoals ons hoogwaardige cultuuraanbod en de talentontwikkeling van onze Stadgers
Stichting talentontwikkeling moet bestaande structuren niet hinderen, bepleit inzet van "oude meesters", constateert focus te eenzijdig op nieuw talent, en ziet te weinig aandacht voor verdieping	We hebben onze verwachtingen rond de organisatie nader uitgewerkt en meer opengelaten voor de input van de Kunstraad en het veld. Talentontwikkeling willen we daadwerkelijk stads breed vormgeven. Cultuurstad Groningen onderscheidt zich met zijn brede en diverse aanbod, dat veel ruimte biedt voor bijzondere cross-overs. Deze kwaliteit benutten we graag voor onze organisatie rond talentontwikkeling. Zo kunnen we ons ook op dat vlak onderscheiden, en voegen we een nieuwe dimensie toe aan onze (ook door de Raad voor Cultuur erkende) status van City of Talent.
Onderschrijven aandacht cultuureducatie	Stemt in. De criteria voor de uitvoering van ons cultuureducatiebeleid 2017-2020 zijn in samenspraak met de provincie nader uitgewerkt.
Risico van cultuurpijlers op 2-deling in de sector, criteria te vaag	Een breed en divers cultuurveld vraagt om stevige pijlers: instellingen die bepalend zijn voor het Groninger cultuurprofiel en voldoende inhoudelijke en organisatorische massa hebben om ons aanbod te dragen en ontwikkelingen hierin te stimuleren. We willen deze "Cultuurpijlers" identificeren en een voortrekkersrol geven in ons cultuurbeleid. Langjarige financiering blijkt praktisch en juridisch gezien nog een stap te ver, maar we zien de Cultuurpijlers als basis ingrediënten van Cultuurstad Groningen en willen hun rol met aanvullend budget faciliteren. Wij verwachten dat juist kleinere instellingen ook van deze opzet profiteren.
Geen richting amateursector	Wij gaan dit voorjaar in het kader van ons nieuwe beleid 2017-2020 in gesprek met het amateurveld en betrekken de uitkomst bij de vormgeving van ons amateurbeleid
Beoordeling Stadsbibliotheek vraagt beleidsplan Forum, de bibliotheekvisie is te laat voor	Het bedrijfsplan voor het toekomstige Forum is gereed en wordt aangeleverd aan de Kunstraad

beleidsplan Stadsbibliotheek	als bijlage van de beleidsplannen voor de Stadsbibliotheek . De Bibliotheekvisie maken we nu onderdeel van onze cultuurnota
Wel voldoende geld voor alle ambities (zoals sterke basis én vernieuwing)?	Ons uitgangspunt is onze ambities zoals geformuleerd in de kadernota vorm te geven binnen het beschikbare budget. Wij vragen de Kunstraad advies over de inzet van dit budget.
Mist aandacht voor publiek, internationale positie instellingen en duurzaamheid	Wij onderschrijven dit en hebben dit tot onderdeel van de kadernota gemaakt
Nieuwsgierig naar uitkomst podiumonderzoek, ook met oog op Grand	De uitkomst van het podiumonderzoek maken wij tot onderdeel van de cultuurnota en bieden wij de Kunstraad aan om te betrekken bij het cultuurnota-advies

Samengevat de wijzigingen op een rij ten opzichte van onze concept kadernota zoals door ons college op 2 juni jl. vastgesteld:

- meer nadruk op belang publiek en internationale status cultuurstad Groningen;
- toevoeging samenwerking met Leeuwarden Culturele hoofdstad 2018;
- schrappen subsidiëring cultuurpijlers langer dan 4 jaar (bijvoorbeeld 10 jaar) vanwege praktische en juridische bezwaren;
- schrappen subsidiëring cultuurpijlers langer dan 4 jaar (bijvoorbeeld 10 jaar) vanwege praktische en juridische bezwaren;
- instelling fonds cultuurpijlers (aan te spreken na vaststelling cultuurnota met aanvullende plannen);
- nadere uitwerking noordelijke samenwerking;
- bibliotheekvisie integraal onderdeel cultuurnota (i.p.v. separaat);
- nadere uitwerking en lossere invulling stadsbrede aanpak talentontwikkeling (niet per se een stichting, maar staat open voor advies Kunstraad en ideeën vanuit het veld);
- benoemen ambitie minder regeldruk en bureaucratie voor het veld;
- toevoeging criteria steunfunctie cultuureducatie (samen met provincie);
- toevoeging op hoofdlijnen verwachtingen t.o.v. beleidsplannen 2017-2020 van instellingen;
- nadere specificatie ambitie aanpak culturele huisvestingsproblematiek in relatie Ebbingekwartier.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Voor de totstandkoming van deze kadernota is het cultuurveld intensief geconsulteerd. Aftrap was het door ons georganiseerde cultuurdebat Kunst Connected Noord-Nederland tijdens Eurosonic Noorderslag. Daarna hebben we - apart en samen met de provincie - met zowel interne als externe partijen in kleinere sessies diverse thema's (zoals cultuur en maatschappij, talentontwikkeling, cultuur en ruimtelijke ontwikkeling) besproken. Deze thema's zijn vervolgens opnieuw in een publieke bijeenkomst met het veld aan de orde gekomen. De kadernota is van 10 juni tot en met 14 juli jl. opengesteld voor schriftelijke inspraak. Ook is de Kunstraad Groningen gevraagd over de kadernota te adviseren. Op 22 september a.s. organiseren we samen met de provincie een informatiebijeenkomst over de cultuurnota. Hierin worden de gemeentelijke en provinciale kadernota's toegelicht, evenals het proces voor de cultuurnota's van beide overheden. Voorafgaand aan het vaststellen van de cultuurnota 2017-2020 organiseren we in het najaar van 2016 een zogeheten raadpleging voor de cultuursector (interactieve bijeenkomst).

Financiële consequenties

We vragen de Kunstraad ons in zijn cultuurnota-advies (verwacht voorjaar 2016) te adviseren over de inzet van ons cultuurbudget. De extra impuls vanuit het collegeakkoord houden we ter beschikking voor culturele knelpunten en kansen, zoals de huisvesting van culturele instellingen in het Ebbingekwartier. Wel willen we de gemeentelijke werkmaatschappijen (OPSB en CBK) ook in financiële zin zoveel mogelijk op gelijke voet betrekken in de advisering door de Kunstraad.

Overige consequenties

Wij verwijzen hiervoor naar de kadernota.

Vervolg

We vragen cultuurinstellingen die deel willen uitmaken van onze cultuurnota 2017-2020 hun visie te formuleren in een beleidsplan. We ontwikkelen hiertoe samen met Rijk en provincie een format en stellen dit tijdig beschikbaar. Ons uitgangspunt is meer vrijheid te creëren in het opstellen en beoordelen van deze plannen. We willen minder werken met één meetlat voor alle instellingen en ons in de eerste plaats openstellen voor plannen voor het bestendigen en uitbouwen van Cultuurstad Groningen. Het beoordelen hiervan door de Kunstraad vraagt maatwerk. In onze openbare bijeenkomst op 22 september a.s. lichten we samen met de provincie ons beleid en het cultuurnotaproces toe. Het verdere proces voor onze cultuurnota 2017-2020 ziet er als volgt uit:

Proces kadernota cultuur		2015
Openbare informatiebijeenkomst cultuurveld	22 september	
Bespreken kadernota in raadscommissie O&W	7 oktober	
Beschikbaarstelling concept format beleidsplannen cultuurveld	Medio oktober	
Vaststellen kadernota door raad	28 oktober	
Beschikbaarstelling digitaal format beleidsplannen cultuurveld	2 ^e week november	
Proces cultuurnota 2017-2020		2016
Deadline beleidsplannen cultuurinstellingen	1 januari	
Deadline beleidsplannen Rijks gesubsidieerde instellingen	1 februari	
Cultuurnota-advies Kunstraad gereed	27 mei	
Vaststellen concept cultuurnota door college	30 augustus	
Raadpleging cultuurveld over concept-cultuurnota	Begin september	
Vaststellen cultuurnota door college	11 oktober	
Bespreken cultuurnota raadscommissie O&W	November	
Vaststellen cultuurnota door raad	November	

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

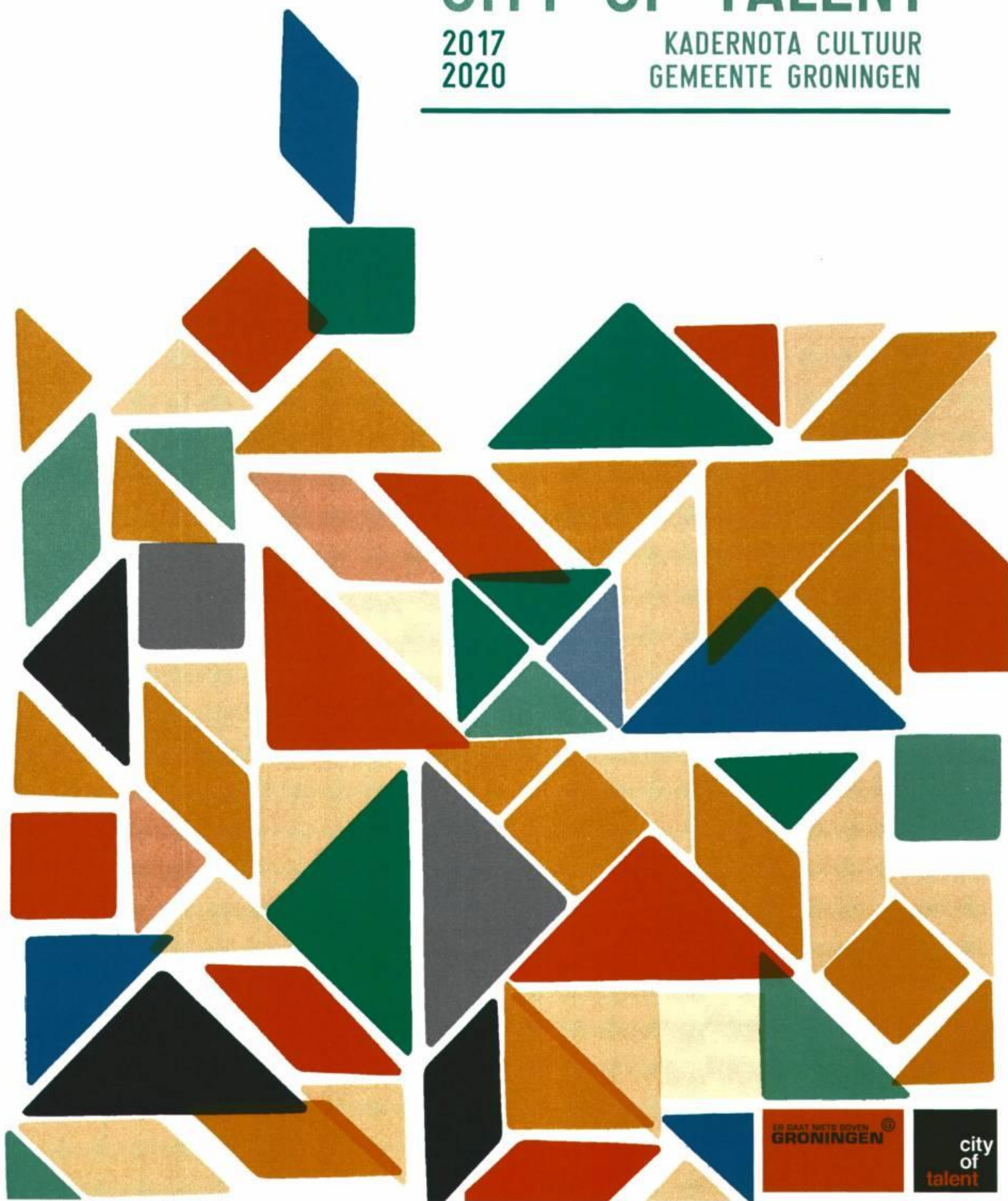

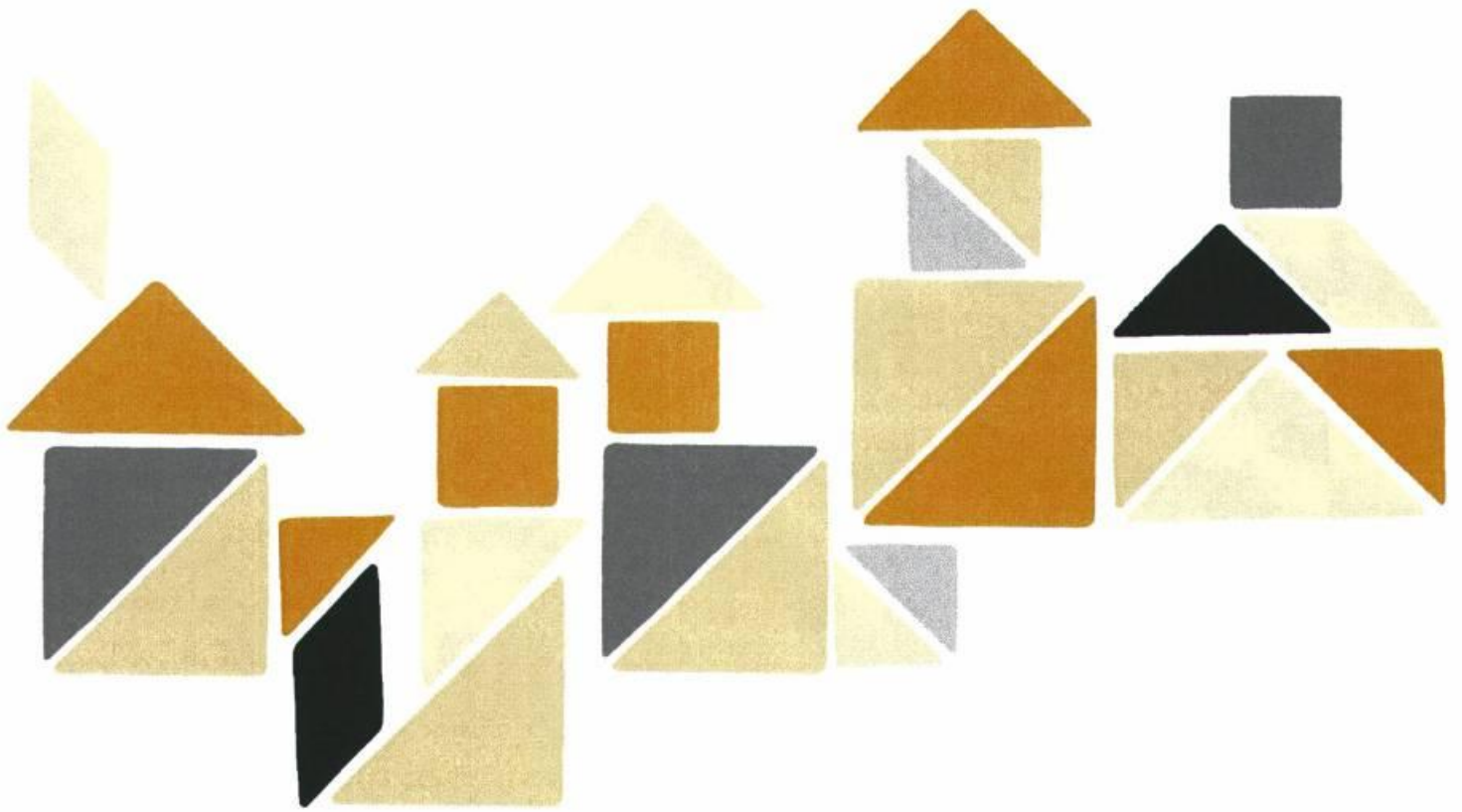
CULTUURSTAD GRONINGEN CITY OF TALENT

2017
2020

KADERNOTA CULTUUR
GEMEENTE GRONINGEN

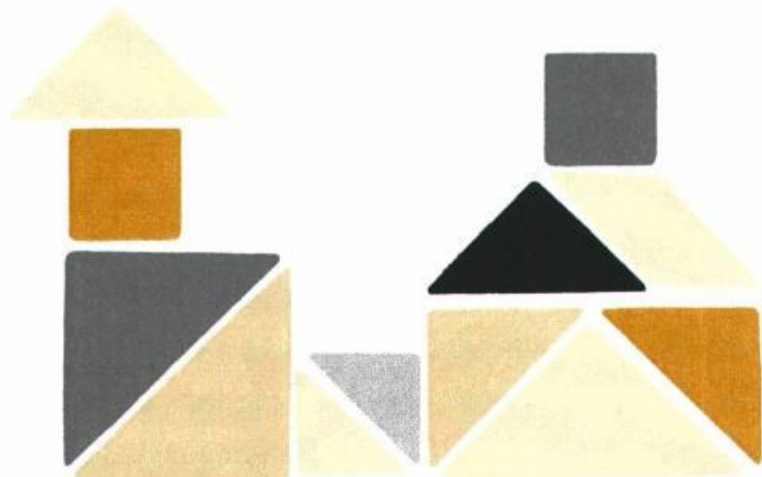

De kademota is vormgegeven voor **Julia de Jong** (1986), grafisch ontwerper en organisator van kunstprojecten voor festivals en evenementen. Ze is zeefdrukker bij poppodium Vera en ontwerpt daarnaast o.a. voor galerie with tsjalling en Sign. Daarnaast organiseert en cureert ze kunstprojecten voor o.a. Jonge Harten Theaterfestival. Meer informatie: www.julijaja.nl

---

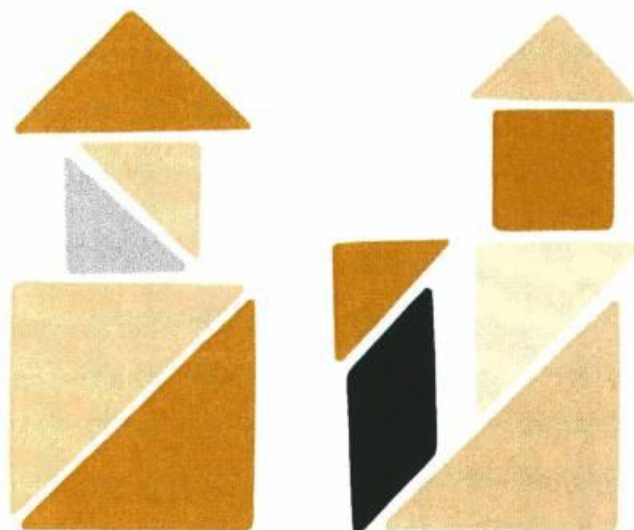

VOORWOORD

DE WAARDE VAN CULTUUR

Kunst en Cultuur kan veel persoonlijke waarde hebben. Voor mij is dat het theater. Voor ik het leerde kennen was ik wat verlegen en weifelend. Dankzij het theater leerde ik over mijn onzekerheden heen te stappen, mijn gedachten te structureren en te verbeelden. Ik leerde mezelf op een andere manier kennen, op een leukere manier, vond ik zelf. Zonder het theater was ik nooit in de politiek terecht gekomen. Ik ben het veel verschuldigd. Die waarde van cultuur gun ik elke Groninger. Daar zet ik mij graag voor in, met cultuurbeleid dat oog heeft voor de ontwikkeling van alle Stadgers, van jong tot oud, van amateur tot professional, op school, op onze podia en in onze openbare ruimte. Want kunst en cultuur zijn vanzelfsprekende ingrediënten van een rijk leven en een fijne stad. Dat is waar Groningen nu en straks voor staat.

Paul de Rook, wethouder Cultuur

CULTUURSTAD

GRONINGEN

Groningen is een aantrekkelijke cultuurstad met een authentiek en hoogwaardig cultuuraanbod. Dit aanbod is groot en divers, waardoor er voor iedereen iets te beleven is. Cultuur leeft in Groningen. Een groot deel van de Stadgers werkt in de creatieve sector, geniet als consument van cultuur of zet zich in als vrijwilliger. Voor ons staat de artistieke waarde van cultuur voorop. Hieruit kunnen andere waarden volgen, zoals maatschappelijke of economische, maar zonder intrinsieke waarde kan er geen extrinsieke zijn. We vinden cultuur belangrijk omdat het verrijkt, verrast en schoonheid kan bieden. Via cultuur kunnen we meer inzicht krijgen in onszelf en in anderen, maar bijvoorbeeld ook in het verleden en de toekomst. Daardoor voelen we ons gelukkiger en verbonden met de mensen en de wereld om ons heen. Cultuur heeft ook waarde voor de stad als geheel. Het trekt toeristen, bedrijven en nieuwe bewoners, houdt ons centrum aantrekkelijk en maakt wijken prettiger om in te wonen. Ook biedt cultuur kans om op een nieuwe manier met vraagstukken in bijvoorbeeld de zorg, de wijken of de industrie om te gaan. De nabijheid van cultuur heeft zelfs een positieve invloed op de waarde van onze huizen¹. Als 'jonge' stad heeft Groningen een bruisend studentenleven en vooraanstaande vakopleidingen en kennisinstellingen. Dat draagt bij aan de toestroom van talent, dat we tot bloei willen laten komen met broedplaatsen en een cultuursector die hier goed op is ingesteld. We zijn een City of Talent, met uitstraling in de Ommelanden, Nederland en ver daarbuiten. Dit alles maakt ons trots op cultuurstad Groningen en dat dragen we de komende jaren weer vol overgave uit.

¹ Gerard Marlet, *Muziek in de stad. Het belang van podiumkunsten, musea, festivals en erfgoed voor de stad* (VOC Uitgevers, 2010)

UITDAGINGEN

VOOR DE STAD &
DE CULTURELE INFRASTRUCTUUR

Met onderwijs is cultuur dé pijler onder de stad Groningen². In 2012, toen de Atlas van Gemeenten in zijn ranglijst van cultuursteden het totale cultuuraanbod meerekende in plaats van, zoals nu, alleen de podiumkunsten, bezette Groningen zelfs de 2e plek. Deze positie danken we in de 1e plaats aan de diversiteit van ons aanbod en de in veel disciplines complete culturele keten. Dat biedt veel kansen op een breed publiek en bijzondere samenwerkingen. Inspirerende voorbeelden zijn Young Grunn Artist, het programma voor talentontwikkeling voor jonge Groninger beeldend kunstenaars van Groninger Museum en NP3, en het historische theaterspel Drama achter de gevel van Groninger Museum, Noordelijk Scheepvaartmuseum en Groninger Archieven. Wel zien we dat cultuur soms nog teveel op zichzelf is gericht. Dat heeft er mede toe geleid dat kunst en cultuur de afgelopen jaren bij het publiek aan waarde hebben ingeboet³. Anderzijds waren de afgelopen jaren voor de cultuursector niet gemakkelijk. Er waren bezuinigingen op subsidies en door de crisis kon het bedrijfsleven minder in cultuur investeren dan voorheen⁴. Onze cultuursector heeft zich echter veerkrachtig en innovatief getoond en een goed aanbod overeind kunnen houden⁵. Ook als stad staan we voor grote uitdagingen. Veranderingen in het sociale domein vragen meer initiatief en zelfstandigheid van Stadgers. Dat is geen eenvoudige opgave, maar we willen dat in Groningen iedereen kan blijven meedoen. Kunst en cultuur kunnen hieraan bijdragen. We zien dat de kwaliteit, omvang en diversiteit van ons cultuuraanbod fundamenteel is voor het imago en de leefbaarheid van onze stad. We willen deze kracht behouden, waar mogelijk versterken en zoveel mogelijk benutten. Wij vinden cultuur voor Groningen van onverminderd belang en blijven hierin investeren.

² Gerard Marlet, Roderik Ponds en Clemens van Woerkens, *Het belang van cultuurstad Groningen* (Atlas van Gemeenten, 2011)

³ Raad voor Cultuur, *De Cultuurverkenning. Ontwikkelingen en trends in het culturele leven in Nederland*, (juni 2014)

⁴ Ministerie van OCW, *Cultuur in beeld 2014*

⁵ Kunstraad Groningen, *Evaluëren en vooruit kijken. Evaluatierapport eerste jaar gemeentelijke cultuurnota 2013-2016*

LEESWIJZER

In deze nota gaan we in op de ambities die we op cultuurgebied hebben en op onze strategieën om hier samen met het veld aan te werken. We geven richting aan ons toekomstig cultuurbeleid en vragen culturele partners op basis hiervan hun beleidsplannen voor de periode 2017-2020 te formuleren. De huidige cultuurnotaperiode 2013-2016 loopt af op 31 december 2016. Per 1 januari 2017 gaat de nieuwe cultuurnota in, voor de periode 2017-2020. Deze kadernota cultuur gaat vooral over *wat* wij in die periode met cultuurstad Groningen willen bereiken. De hieruit volgende cultuurnota gaat over *hoe* we dit als gemeente samen met onze partners willen doen en hoe wij ons budget hiervoor inzetten.

Onze raad stelt de definitieve kadernota oktober van dit jaar vast. Voorafgaand hieraan hebben wij de conceptnota opengesteld voor inspraak en de Kunstraad Groningen om advies gevraagd. Het resultaat van beide trajecten hebben we in deze kadernota verwerkt. Het volledige proces rond onze cultuurnota 2017-2020 vindt u aan het eind van deze nota.

Voor de conceptversie van deze kadernota hebben we onze cultuursector geraadpleegd en de opbrengst verwerkt. Ook hebben we onze procedure zoveel mogelijk afgestemd met de provincie en het Rijk. Zo hoeven meervoudig gesubsidieerde instellingen slechts één format in te vullen en komt de Kunstraad voor de stad en de provincie met een integraal cultuurnota-advies. Hoewel we beide een aantal duidelijke eigen taken en posities hebben, trekken we ook inhoudelijk zoveel mogelijk met de provincie op. Zo is in beide kadernota's een aantal gelijke speerpunten en doelstellingen (vertaald in de strategieën 2 t/m 5) te lezen, waarmee we elkaars beleid zoveel mogelijk willen aanvullen en versterken.

Als stad hebben we voor de komende jaren de volgende ambities:

- 1 - Zorgen voor een bruisende stad
- 2 - Zorgen voor een City of Talent
- 3 - Kunst en cultuur voor iedereen
- 4 - Cultuur over grenzen heen

Museumvisie

In de cultuurnotaperiode 2013-2016 hebben we voor onze musea ingezet op de volgende doelen:

- de geschiedenis van Groningen beter onder de aandacht brengen van een groot publiek;
- de collectie Groningen vaker tonen;
- een betere samenwerking binnen de sector, enerzijds om de kwaliteit te verbeteren, anderzijds om efficiencyvoordelen te behalen.

Deze ambities gelden *nog* steeds. De afgelopen periode zijn hiertoe de nodige stappen gezet en de komende maanden willen we samen met de musea en de erfgoedinstellingen werken aan een vervolg. De uitkomsten hiervan nemen we mee in de cultuurnota 2017-2020.

---

1. ZORGEN VOOR EEN

BRUISENDE STAD

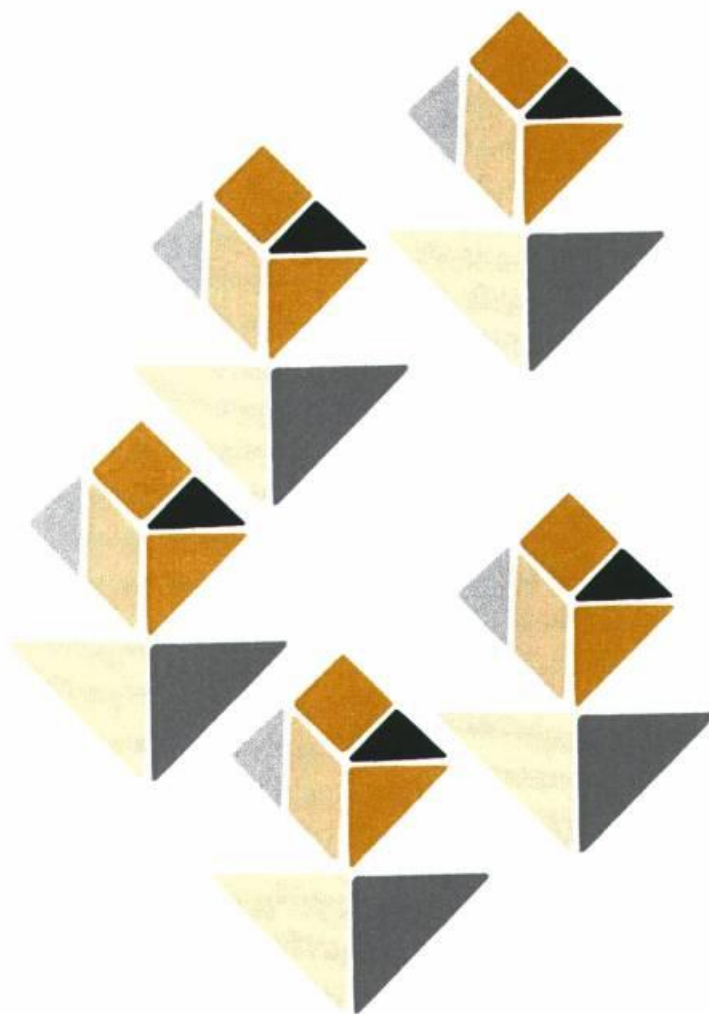

Groningen heeft een krachtig cultuurprofiel met een (inter)nationale uitstraling. Het aanbod onderscheidt zich door artistieke kwaliteit, diversiteit en waar mogelijk een complete culturele keten. Dat wil zeggen dat alle schakels binnen een culturele discipline aanwezig zijn, van talentontwikkeling en educatie tot productie en presentatie, van amateurkunst tot vakopleiding. Cultuur zorgt voor een levendige stad. Stadgers, bezoekers en bedrijven waarderen ons bijzondere cultuuraanbod, de historische binnenstad en het jonge, bruisende stadsleven. Juist deze combinatie maakt Groningen zo'n geweldige stad om te bezoeken of in te wonen, werken of studeren. Dit willen we koesteren, stimuleren, nog zichtbaarder maken en trots uitdragen. Het culturele profiel van Groningen beperkt zich niet tot één kunstvorm zoals dans of pop: vrijwel elke discipline biedt een instelling of festival van nationale topkwaliteit, waarvan een aantal met internationale uitstraling. We zien deze diversiteit als een grote kracht, evenals de wisselwerking, zowel onderling als met andere sectoren. De uitdaging is deze kracht, die voor een belangrijk deel ons nationale gezicht bepaalt, te bewaken en uit te bouwen. Dat vraagt om een sterke culturele infrastructuur en voldoende ruimte om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Zo willen we er, samen met de sector, voor zorgen dat Groningen een sterke en aantrekkelijke cultuurstad blijft.

Popvisie en podiumkunstenonderzoek

Zoals we in onze brieven aan de raad hebben gemeld, willen we onderzoek doen naar de beste invulling van en relatie tussen Martiniplaza en De Oosterpoort en Stadsschouwburg. Dit onderzoek breiden we uit naar de podiuminstellingen in onze cultuurnota. Hoofdvraag hierbij is hoe we infrastructuur op het gebied van de podiumkunsten het beste kunnen vormgeven in het belang van onze stad. Daarbij gaat het zowel om de programmering als de organisatie.

De uitkomsten van het onderzoek, die we dit jaar verwachten, betrekken we bij het opstellen van de cultuurnota 2017-2020. De uitkomsten zijn eveneens relevant voor de discussie rond de verzelfstandiging van de werkmaatschappijen.

---

2. ZORGEN VOOR EEN

CITY OF TALENT

Met zijn vele kennis- en cultuurinstellingen, hoogopgeleide bevolking en constante instroom van jong (internationaal) creatief talent is Groningen met recht een 'City of Talent'. Jonge Harten, Noorderzon, Academie Minerva en Eurosonic/Noorderslag zijn voorbeelden van kweekvijvers voor cultuurtalent. Deze omgeving zorgt voor ontmoeting en cross-overs, die leiden tot nieuwe kunstvormen en innovatie op andere terreinen. Groningen is bovendien de tweede stad in Nederland op het gebied van de letteren, met veel jong talent. Wij willen ons de komende cultuurnotaperiode profileren als de culturele 'City of Talent' van Nederland. We blijven er hard aan werken om het inspirerende klimaat van de stad te behouden en jong talent de kans te bieden zich hier te ontwikkelen. We bouwen dus verder aan waar we goed in zijn. Dat willen we doen met een nieuw samenhangend programma, dat de huidige initiatieven voor talentontwikkeling aanvult, versterkt en verbindt. Ook willen we dat toptalent niet alleen gebruik kan maken van de faciliteiten in onze stad, maar in het hele noorden. Samen met de kennisinstellingen zetten we ons in om Groningen zichtbaar te maken als City of Talent. Cultuur-educatie draagt hieraan bij. Het vroeg herkennen, ondersteunen en koesteren van creatieve gaven, biedt kinderen de kans zich te ontwikkelen tot het cultuurtalent van morgen.

---

3. KUNST EN CULTUUR

VOOR IEDEREEN

Kunst en cultuur moeten toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, inkomen of de wijk waarin iemand woont. Dat bedoelen we óók letterlijk: kunst en cultuur moeten niet alleen te ervaren zijn binnen vier muren, maar net zo goed in de openbare ruimte. Onze culturele aanbieders vragen we nadrukkelijk aandacht te houden voor het bereiken van (nieuw) publiek. We vinden het belangrijk dat Stadgers ook zélf aan kunst en cultuur doen. Individueel of in groepsverband kunnen zij zich zo ontplooien en plezier ervaren in het ontdekken, ontwikkelen en presenteren van hun talent. Het resultaat is weer door andere Stadgers te beleven en draagt bij aan een creatieve stad. We koesteren ons rijke amateurleven en willen aansluiten bij wat amateurverenigingen en kunstenaars nodig hebben. In Groningen krijgt iedereen de kans zijn talenten te ontplooien. Cultuureducatie speelt hierin een belangrijke rol. Door cultuur op school te integreren, leren kinderen niet alleen traditionele kennis en vaardigheden, maar ontwikkelen ze creatieve '21st century skills', onontbeerlijk voor de wereld én de banen van morgen. Kunst en cultuur dragen zo bij aan Stadgers die goed toegerust zijn op de (nabije) toekomst en hier mogelijk in kunnen excelleren. We realiseren ons dat de wereld snel verandert. Oude sociale verbanden verdwijnen, de digitale revolutie zorgt voor nieuwe manieren van communicatie. Niet elke Stadger lukt het goed in deze veranderingen mee te gaan. We vinden het van belang dat Stadgers goed geïnformeerd zijn en volwaardig kunnen meedraaien in de samenleving. Cultuur en media zijn hierin onmisbaar. Met de minister vinden wij dat het bestaansrecht van kunstenaars en culturele instellingen niet alleen in de sector zelf ligt, maar in de verbinding met de samenleving⁶. Maatschappelijke vraagstukken op bijvoorbeeld het gebied van zorg, duurzaamheid, krimp of vergrijzing worden steeds complexer. Mogelijk oplossingen vragen om innovatie en creativiteit, bij uitstek een kracht van de creatieve sector.

---

⁶ *Cultuur beweegt. De betekenis van cultuur in een veranderende samenleving*, brief van minister Bussemaker (juni 2013)

---

4. CULTUUR

OVER GRENZEN HEEN

Zoals gezegd is de cross-over een bepalende kracht van cultuurstad Groningen. Juist de kwaliteit, omvang en verscheidenheid van ons cultuuraanbod nodigen uit tot het aangaan van nieuwe verbanden. Niet alleen binnen de eigen discipline of sector, maar ook daarbuiten. Nieuwe of zich verdiepende coalities met kennisinstellingen, bedrijfsleven, publiek en maatschappelijke organisaties kunnen kunst en cultuur extra betekenis geven, nieuwe belangstelling voor kunst en cultuur genereren, en het cultuurprofiel van Groningen nog meer onderscheidend maken. Dat kan bijvoorbeeld leiden tot een (combinatie van een) artistieke, maatschappelijke, economische of ruimtelijke opbrengst. In deze grensoverschrijdende samenwerkingen zien wij bij uitstek kansen voor nieuw talent. Deze uitdaging geldt niet alleen voor de cultuursector, maar ook voor ons als overheid. Zo willen we kunst en cultuur meer verbinden aan maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad, zoals in het historisch kwartier, het Ebbingekwartier of de herinrichting van het stationsgebied. Deze verbindingen zetten we graag kracht bij door coalities te smeden en versterken in stedelijk, regionaal én noordelijk verband. Zo werken we aan een Noord-Nederlands cultuurconvenant, waarin we gezamenlijke ambities en intenties vastleggen op het gebied van kunst en cultuur in Groningen, Friesland en Drenthe. We willen hiermee ook één Noordelijk cultuurgezicht tonen naar het Rijk.

VOOR TALENT

Waarom?

Groningen, universiteitsstad met veel (internationale) studenten, heeft een groot potentieel aan kennis en creativiteit. We willen ons profileren als de culturele City of Talent. Dit versterkt ons huidige profiel en sluit aan bij de stadsbrede strategie van 'City of Talent'. De minister stelt dat een gemeente als Groningen hierin een spilfunctie heeft: de plekken waar talenten opgroeien vragen om de aanwezigheid van goede netwerken, ateliers en productie- en presentatieplekken⁷. Als cultuurstad onderscheiden we ons met een breed en divers aanbod. Deze kracht willen we aanspreken voor onze aanpak rond talentontwikkeling. Doen we dit stadsbreed, interdisciplinair en waar mogelijk bovensectoraal, dan kan cultuurstad Groningen zich niet alleen landelijk onderscheiden met zijn aanbod, maar óók op het gebied van talentontwikkeling. We leggen hierbij de focus op het helpen van beginnende kunstenaars, bijvoorbeeld afkomstig van de vakopleidingen, bij het zetten van de eerste stappen in een professionele carrière.

Hoe?

- We willen broedplaatsen creëren en ondersteunen waar nieuw talent en nieuwe kunstvormen kunnen worden ontwikkeld, en talent en innovatie kunnen worden getoond.
- We zetten talent in als ambassadeur voor de stad.
- We willen het unieke karakter van ons cultuuraanbod benutten door in te zetten op een nieuw stadsbreed talentenprogramma. Dit programma moet huidige initiatieven zoals Station Noord aanvullen, versterken en verbinden, en jong talent optimaal van de verenigde kracht van de sector kunnen laten profiteren

Wat?

- Wij willen talentontwikkeling stadsbreed, liefst interdisciplinair en waar mogelijk bovensectoraal organiseren, met een scoutende en organiserende opdracht. Wij vragen hierover advies van de Kunstraad en staan open voor ideeën vanuit het veld. Jonge makers moeten binnen deze structuur terecht kunnen voor artistieke en zakelijke ondersteuning. We stellen een projectleider aan die de betrokken partijen bij elkaar brengt.
- Talentontwikkeling is voor een aantal van onze instellingen een kerntaak. We verwachten inzet om talent te ontdekken en te begeleiden. Wij gaan in overleg met de (co)producerende instellingen zoals Club Guy&Roni, Het Houten Huis, De Noorderlingen, Noorderzon en Jonge Harten, maar vragen ook het NNT en de kunstvakopleidingen met ons mee te denken over de stadsbrede invulling van talentontwikkeling.
- Als stad willen we individueel talent stimuleren. Hiervoor bieden wij stipendia aan en benoemen wij een stadsdichter en een kinderdichter. De winnaars krijgen zo de mogelijkheid nieuwe kennis te vergaren, nieuw publiek te bereiken en zich te ontwikkelen als cultureel ondernemer.
- We zetten in op een goed startersklimaat voor culturele ondernemers.
- We willen Groningen op de kaart zetten als één grote broedplaats, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van leegstaande panden aan de creatieve industrie.

---

⁷ Ruimte voor talent in het cultuurbeleid, brief van de minister, 29 augustus 2014

ONZE STRATEGIE

WAAR WILLEN WE NAARTOE?

Groningen is een (inter)nationaal aansprekende cultuurstad met een breed en hoogwaardig cultuuraanbod en volop kansen voor het ontwikkelen van talent.

Groningen is ook op cultuurgebied een 'City of Talent'. We creëren voorwaarden waaronder talent zich kan ontwikkelen en kan doorgroeien. Een culturele infrastructuur van hoge kwaliteit en een zo volledig mogelijke creatieve keten zijn hiervoor onontbeerlijk. Naast onze focus op talent willen we onze positie in de Top 5 van Nederlandse cultuursteden behouden. We zetten daarom in op een hoogwaardig en breed cultuuraanbod, dat bijdraagt aan een goed vestigingsklimaat en een grote aantrekkingskracht heeft op toeristen. In Groningen wordt iedereen in staat gesteld om actief deel te nemen aan de samenleving en zich te ontwikkelen met behulp van kunst en cultuur.

Strategieën

Om onze ambities te realiseren zetten we de volgende zes strategieën in:

- 1 - Ruim baan voor talent
- 2 - Een sterke basis en ruimte voor vernieuwing
- 3 - Nieuwe verbindingen leggen
- 4 - Een leven lang cultuur
- 5 - Samenleven met cultuur
- 6 - Overal cultuur.

2. EEN STERKE BASIS EN

RUIMTE VOOR VERNIEUWING

Het behoud van onze positie als bruisende cultuurstad van nationale en internationale allure, en het realiseren van onze ambities vraagt om een sterke basis. Dat betekent een zo intact mogelijke culturele keten, een betere samenwerking tussen culturele partners en voldoende organisatorische en financiële stevigheid. Wij willen instellingen beter faciliteren door minder bureaucratie en regeldruk. We maken daarmee een aanvang door samen met de provincie het Rijk zoveel mogelijk met een gelijk format te werken voor instellingen die onderdeel willen uitmaken van de diverse cultuurnota's. Ook zien we de behoefte van het veld aan meer inhoudelijke monitorgesprekken. Naast een sterke basis willen we ruimte houden voor nieuwe initiatieven, stedelijke ontwikkelingen en kansen in bijvoorbeeld de wijken. Vernieuwing is essentieel voor een cultuurstad, en jonge makers en initiatieven vragen om kansen voor groei, ontwikkeling en innovatie. Voor dit alles willen we sterker maken wat sterk moet zijn, en meer ruimte creëren waar ruimte moet zijn.

Hoe?

- ♦ We willen meer flexibele ruimte in ons cultuurbudget. Zo kunnen we beter aansluiten bij ontwikkelingen die zich gedurende de cultuurnotaperiode voordoen, bijvoorbeeld op het gebied van stadsontwikkeling of de vernieuwing van het sociaal domein.
- ♦ We willen 'Groninger cultuurpijlers' aanwijzen en stellen hiervoor extra budget beschikbaar. We bedoelen daarmee de instellingen die ons brede en diverse cultuuraanbod schragen

en zo zorgdragen voor ons specifieke cultuurprofiel. We vragen de Cultuurpijlers kleinere instellingen inhoudelijk of faciliterend te ondersteunen en het initiatief te nemen tot (meer) samenwerking. Dat kan binnen en buiten de keten, of zelfs de sector, en zowel op stedelijk en regionaal als noordelijk niveau. We vragen potentiële kandidaten in hun beleidsplan 2017-2020 op hoofdlijnen aan te geven hoe zij hun status als Cultuurpijler denken vorm te geven. In de cultuurnota reserveren wij aanvullend budget, waarop Cultuurpijlers na vaststelling van de cultuurnota met uitgewerkte plannen een beroep kunnen doen. We verlaten met deze opzet de indeling van Kernvoorzieningen en Specifieke voorzieningen. De bestending van de Cultuurpijlers zoeken we niet in financiering die de cultuurnotaperiode overstijgt. We zien Cultuurpijlers echter nadrukkelijk als vaste ingrediënten van Cultuurstad Groningen. Voor de Cultuurpijlers Groningen stellen we de volgende beoordelingscriteria voor:

- ♦ levert de instelling een bijdrage aan de Groningse culturele infrastructuur;
- ♦ is er sprake van bewezen vertrouwen en kwaliteit;
- ♦ is er sprake van een grote bijdrage aan het stedelijk netwerk;
- ♦ is er sprake van een visie op het versterken of aangaan van verbindingen, passend bij de uitgangspunten van Cultuurstad Groningen, op een later moment te vertalen in concrete activiteiten;
- ♦ draagt de instelling bij aan ons landelijk (of zelfs internationaal) profiel als cultuurstad.

-
-
- ♦ We willen de regeldruk en bureaucratie voor de cultuursector zoveel mogelijk verminderen.
  - ♦ We willen ingaan op de vraag van het veld om meer inhoudelijke monitoring.

Wat?

- ♦ We vragen de Kunstraad advies over welke instellingen kunnen worden aangemerkt als de Cultuurpijlers Groningen. Na selectie willen we deze instellingen de kans bieden met uitgewerkte plannen aanvullende ondersteuning te krijgen vanuit een hiertoe in te stellen budget.
- ♦ We spreken de nadrukkelijke intentie uit Cultuurpijlers tenminste de 2 komende cultuurnotaperiodes te deel laten uitmaken van het Groningse cultuurbeleid.
- ♦ We vragen instellingen die deel willen uitmaken van de Groninger Cultuurpijlers in hun beleidsplan op hoofdlijnen aan te geven op welke wijze zij hun grotere rol binnen het netwerk invullen en met wie zij een structureel samenwerkingsverband aangaan.
- ♦ We vragen de Kunstraad advies over de benodigde omvang van het budget voor projectmatige en nieuwe initiatieven.
- ♦ We onderzoeken met collega-overheden en het veld hoe we de regeldruk en bureaucratie kunnen verminderen en maken hiermee een aanvang in de nieuwe cultuurnotaprocedure.
- ♦ We onderzoeken met het veld, de Kunstraad en collega-overheden de mogelijkheden tot een meer inhoudelijke monitoring van het cultuurveld. Een voorbeeld kan zijn - al dan niet in G9-verband - een landelijke 'peer review'.

Bibliotheekvisie

Onze huidige bibliotheekvisie loopt van 2011 tot en met 2016. Op 1 januari 2015 is de nieuwe bibliotheekwet ingegaan. Ook is sinds dat moment de stadsbibliotheek volledig opgegaan in het Groninger Forum. Het bibliotheekwerk staat door de digitalisering en de opkomst van e-books onder druk. Dat vraagt om aangepast beleid, dat we opstellen in nauw overleg met het Groninger Forum. We maken hier geen aparte nota voor, maar maken dit tot onderdeel van de nieuwe cultuurnota, zodat we integrale afwegingen kunnen maken.

3. NIEUWE

VERBINDINGEN LEGGEN

Waarom?

Via samenwerking en nieuwe verbindingen kunnen we ons cultuuraanbod en -profiel vergroten en versterken. Juist door samenwerking van verschillende disciplines ontstaan spannende nieuwe projecten, die bijdragen aan een bredere acceptatie van de waarde van cultuur en een specifiekere imago van cultuurstad Groningen. We vinden dat de culturele sector nog meer kan aansluiten bij andere sectoren en initiatieven vanuit de onderzoekende houding die cultuur eigen is. Ook kan de inzet van cultuur en het promoten van Groningen als onderscheidende cultuurstad van betekenis zijn voor de economie van onze stad en regio. We willen een optimaal cultureel klimaat in het noorden, met een dito aanbod, gericht op een diverse en brede doelgroep. De uitdaging nieuwe verbindingen te zoeken en versterken geldt ook voor de overheden en onderdelen daarvan. Zo begint het verbeteren van de relatie tussen cultuur en stadsontwikkeling of cultuur en het maatschappelijk domein bij onze eigen organisatie, en is ons cultuurprofiel gebaat bij een gezamenlijk optreden van overheden. De stedelijke regio, voor de minister leidend in haar cultuurbeleid⁸, is kansrijk in Noord Nederland. Als noordelijke overheden werken we immers constructief samen en durven we over grenzen heen te kijken, iets waarvoor het Noorden zich gezien de schaal en omvang goed leent. Leeuwarden-Fryslân 2018, de culturele hoofdstad van Europa, zien we als een goede kans om te tonen waar het culturele Noorden voor staat.

Hoe?

- ♦ We willen onze organisatie beter inzetten voor het verbinden van cultuur en andere beleidsterreinen, zoals stadsontwikkeling en het sociaal domein.
- ♦ We willen de verhouding tussen 'Stad en Ommeland' verbeteren en nog intensiever samenwerken met de provincie.
- ♦ We willen intensiever samenwerken met het bedrijfsleven.
- ♦ We promoten cultuur als belangrijke bijdrage aan het creëren van een goed vestigingsklimaat en zien cultuur als basis-ingrediënt voor 'city marketing'.
- ♦ We intensiveren de culturele samenwerking in Noord Nederland en dienen hiervoor een plan in bij het Rijk. Via dit Noordelijk Cultuurconvenant willen we met het Rijk afspraken maken over talentontwikkeling, innovatie, stad en regio, en interdisciplinaire samenwerking. Het convenant moet de bestaande (informele) samenwerking van overheden, instellingen en nieuwe initiatieven versterken, en een kansrijke experimenteerregio bieden voor cultuur en samenleving, met behoud van de noordelijke eigenheid.
- ♦ Wij zijn ons bewust van de waarde van Leeuwarden-Fryslân 2018 voor het Noorden en sluiten hier actief bij aan.
- ♦ We willen van andere steden leren, bijvoorbeeld als het gaat om het afstemmen van culturele functies.

Wat?

- ♦ Voor meer Noordelijke samenwerking willen we komen tot een Noordelijk Cultuurconvenant tussen stedelijke Regio (NG4 en 3 provincie) en het Rijk. De Raad van Cultuur adviseert het stelsel na 2020 op deze wijze in te richten. Wij willen hier komende periode al mee starten.
- ♦ We stellen een gezamenlijke agenda op met de Noordelijke partners, in het bijzonder met de provincie Groningen.
- ♦ We onderzoeken intern de mogelijkheden voor een meer integraal beleid als het gaat om cultuur en andere domeinen.

⁸ Ministerie van OCW, *Ruimte voor cultuur. Uitgangspunten cultuurbeleid 2017-2020* (8 juni 2015)

CULTUUR

Waarom?

Cultuuronderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. Het laat hen kennismaken met de rijkdom van kunst en cultuur én brengt hen creatieve vaardigheden bij die van belang zijn voor hun persoonlijke ontwikkeling en hun toekomstige positie op de arbeidsmarkt. We sluiten aan bij de ambitie om cultuur terug te brengen 'in het hart van het onderwijs'⁹ en hebben hiertoe langjarige afspraken met het Rijk¹⁰. School is immers bij uitstek de plek voor een vroegtijdig contact met kunst en cultuur. Recent onderzoek wees echter uit dat de omslag naar vraaggericht werken nog niet heeft plaatsgehad en doorlopende leerlijnen en een samenhangend cultuurmenu nog geen gemeengoed zijn¹¹. We zetten niet alleen in op cultuuronderwijs op scholen, maar vinden ook van belang dat we goed geïnformeerde burgers hebben. We sluiten aan bij de Europese doelstelling van een leven lang leren en staan voor dat Stadgers 21st century skills ontwikkelen. In Groningen krijgt iedereen de kans om zich te ontwikkelen met behulp van kunst en cultuur. Ook dat is talentontwikkeling die past bij een City of Talent. We willen dat de inwoners van de stad kennis hebben van de geschiedenis van Groningen. Dit is belangrijk voor het bewustzijn over onze samenleving in zowel het verleden als het heden.

Hoe?

- ♦ We willen het bereik en de kwaliteit van cultuuronderwijs verder vergroten.
- ♦ We sluiten aan bij de landelijke impuls Muziekonderwijs, waarvoor het Rijk en private partijen samen 50 miljoen euro investeren in de periode 2015-2020.
- ♦ We willen een goed educatieaanbod bij instellingen die hier sterk in zijn en/of een centrale plek innemen in ons cultuur-aanbod.
- ♦ We willen zorgen voor goed geïnformeerde burgers door een goed media-aanbod (bibliotheek en omroep).
- ♦ We willen voor Stadgers die hiertoe zelf niet de kans hebben in staat stellen deel te nemen aan cultuur en zich te ontwikkelen met behulp van kunst en cultuur.
- ♦ We willen bij Stadgers de geschiedenis van de eigen stad en regio meer onder de aandacht brengen.
- ♦ We willen achterstanden bestrijden op het gebied van taal en mediawijsheid.
- ♦ We willen het cursusaanbod op het gebied van kunst en cultuur toegankelijk houden, en daarbij aandacht hebben voor private aanbieders.
- ♦ We willen ons amateurkunstbeleid afstemmen op de behoeften van verenigingen en individuele beoefenaars.

⁹ Onderwijsraad en Raad voor Cultuur, *Advies cultuureducatie: Leren, creëren, inspireren!* (2012)

¹⁰ In het Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs hebben we met het Rijk afgesproken in de periode 2013-2023 samen te werken aan het verbeteren en implementeren van cultuuronderwijs.

¹¹ Oberon, *Monitor cultuuronderwijs in het primair onderwijs & programma Cultuureducatie met kwaliteit* (2013-2014)

Wat?

- ♦ We vergroten het bereik en de kwaliteit van cultuuronderwijs op scholen. Ons instrument hiervoor is Cultuureducatie met kwaliteit.
- ♦ We gaan in gesprek met Vrijdag over een optimale inzet van het cursusaanbod.
- ♦ We gaan in gesprek met amateurverenigingen en -beoefenaars over de optimale inzet van het gemeentelijke amateurkunstbudget.
- ♦ We blijven investeren in de Cultuurkaart voor het voortgezet onderwijs.
- ♦ We willen meer samenwerking bewerkstelligen tussen de erfgoedinstellingen, zodat de collectie Groningen vaker en laagdrempelig wordt getoond.

Cultuuronderwijs

Met de provincie willen we verder werken aan het verbeteren en verbreiden van cultuuronderwijs. De uitvoering van ons gezamenlijke cultuureducatiebeleid brengen we onder bij één partij. Deze:

- ♦ is penvoerder en programmaleider van Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) Groningen, indien de huidige landelijke regeling CMK een vervolg krijgt;
- ♦ paart aantoonbare ervaring met de projectleiding/penvoering van CMK aan een visie op het optimaal voortzetten van CMK Groningen.
- ♦ sluit met haar beleid aan op het Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs en stelt de vraag van scholen centraal;
- ♦ stemt af en werkt samen met lokaal reeds succesvolle activiteiten en netwerken;
- ♦ geeft aan hoe zij de implementatie van cultuureducatieplannen in het primair onderwijs wil bereiken en hoe zij zoveel mogelijk scholen wil stimuleren tot (verdere) ontwikkeling en implementatie van doorlopende leerlijnen cultuur met horizontale en verticale samenhang;
- ♦ stimuleert de stroomlijning van het educatieve aanbod (voor PO en VO) in cultuurmenu's;
- ♦ levert een bijdrage aan deskundigheidsbevordering in het onderwijs.

Amateurkunst

We zien amateurkunst als een voorname pijler van cultuurstad Groningen. Zingen, schilderen of een instrument bespelen draagt bij aan creatieve stad, talentontwikkeling, plezier en een gevoel van saamhorigheid. In 2014 hebben we op aangeven van het amateurveld de gemeentelijke subsidieregelingen voor amateurkunst aangepast. Zo werd het aantal regelingen teruggebracht van vier naar twee. Met het amateurveld willen we begin 2016 in gesprek om te kijken of deze herziening op de beste manier bijdraagt aan onze gemeenschappelijke doelstellingen. We willen het amateurklimaat zoveel mogelijk bevorderen en daarmee bijdragen aan onze ambitie als City of Talent.

Impuls Muziekonderwijs

De afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar de effecten van muziekeducatie. Er is steeds meer zicht op de invloed van muziek op hersenontwikkeling. Zelf muziek maken heeft aanzienlijk meer impact dan passief luisteren naar muziek. Muziekles traint kinderen in vaardigheden als luisteren, taalverwerving, leesvaardigheid en emotionele intelligentie. Er is dus al veel aandacht voor muziekles in de klas, maar het kan nog veel beter. Daarvoor heeft het Rijk in samenwerking met particuliere partijen de Impuls Muziekonderwijs ontwikkeld. Vanaf najaar 2015 kunnen scholen die een stevige impuls willen geven aan hun muziekonderwijs subsidie aanvragen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Met de subsidieregeling Impuls Muziekonderwijs kunnen scholen de mensen voor de klas trainen in het geven van muziekonderwijs en samenwerken met partijen uit het muziekveld, zoals muziekscholen, harmonieën, brassbands, fanfares, orkesten en poppodia. Als gemeente willen we zoveel mogelijk scholen in Groningen laten aansluiten bij deze regeling.

5. SAMENLEVEN MET CULTUUR

Waarom?

Als gemeente werken we aan een brede strategische agenda binnen het sociaal domein. Cultuur kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren in autonome vorm of in een - al dan niet te ontwikkelen - maatschappelijke variant. Dit vraagt om meer samenwerking, onderzoek en experimentele verbanden met andere partijen uit het sociaal domein, zoals de Jeugdzorg en de ouderenzorg. We willen zo aansluiten bij de ambities van de minister, die de relatie tussen cultuur en andere domeinen wil versterken en cultuur aanmoedigt nieuwe coalities aan te gaan¹².

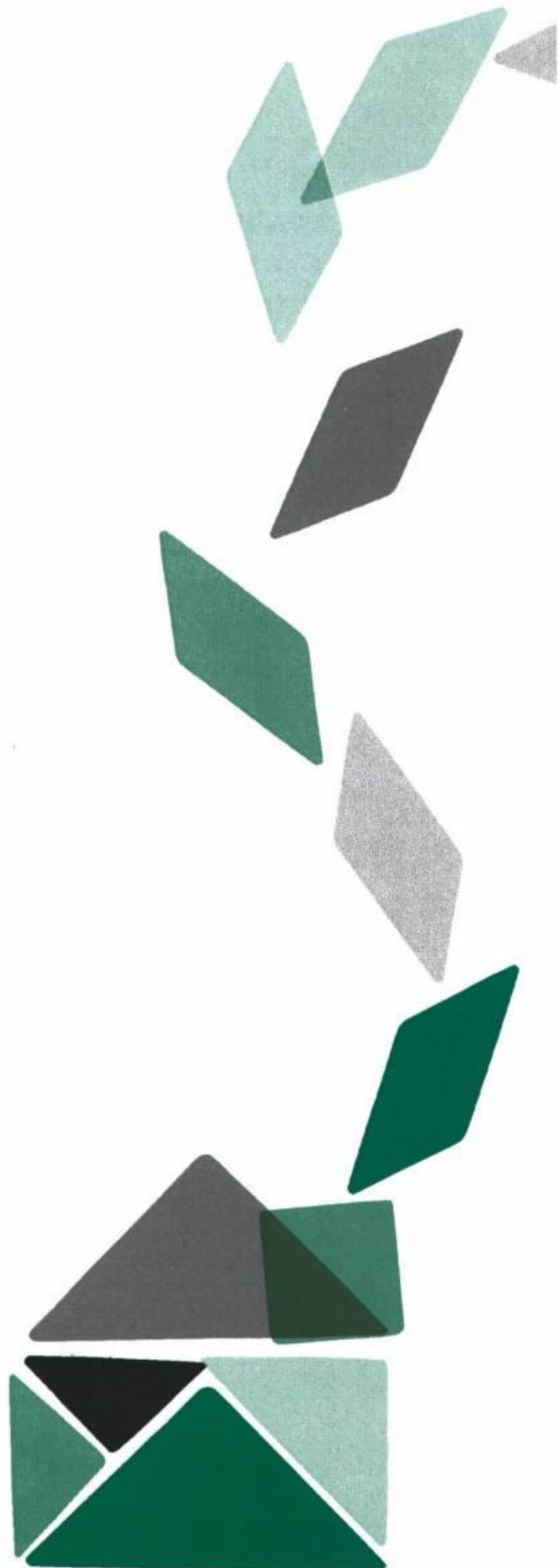
Hoe?

- ♦ We willen cultuur verbinden aan maatschappelijke thema's als *healthy ageing*. Zo kunnen ouderen van cultuur profiteren als consument, actief deelnemer of vrijwilliger, maar ook door de inzet van cultuur bij eenzaamheid of fysieke klachten.
- ♦ We willen cultuur inzetten als middel voor ontmoeting en debat.
- ♦ We willen culturele instellingen uitdagen om hun waarde voor het bredere maatschappelijke domein te bewijzen en verder in te zetten.

Wat?

- ♦ We zetten in op de ontwikkeling van een brede strategische agenda binnen het sociaal domein.
- ♦ We onderzoeken de mogelijkheden voor cofinanciering vanuit andere terreinen zoals welzijn, jeugd of sociale zaken.

¹² *Cultuur verbindt. Een ruime blik op cultuurbeleid*, brief van minister Bussemaker, 8 juli 2014.

---

6. OVERAL CULTUUR

Waarom?

In onze visie moet Groningen als cultuurstad 'cultuur ademen'. Zo moet cultuur onderdeel zijn van het straatbeeld, de binnenstad en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Voor het in stand houden en verder ontwikkelen van Groningen als bruisende cultuurstad, is het van belang op te trekken met partners binnen en buiten de gemeente die hieraan vanuit hun eigen kracht kunnen bijdragen.

Hoe?

- ♦ We willen inzetten op 'de stad als podium', bijvoorbeeld door openbare repetities of andersoortige activiteiten van culturele partners in het weekend. Daarbij is de binnenstad onze 'huiskamer' waar iedereen op een laagdrempelige wijze met cultuur in aanraking kan komen.
- ♦ We willen cultuur integraal onderdeel maken van onze stadsontwikkeling, door deze vanaf aanvang te betrekken bij grote stadsprojecten of in te zetten om gebieden te laten op-levens.
- ♦ We willen in de stad een cultuuraanbod van topkwaliteit met een landelijke uitstraling.
- ♦ We willen citymarketing nog meer verbinden met cultuur en ons nog meer profileren met onze culturele kwaliteit, authenticiteit en sterke basis.
- ♦ We willen inzetten op het bereiken van meer en nieuw publiek voor kunst en cultuur, bijvoorbeeld door de inzet van social media en crowdfunding.

Wat?

- ♦ We vragen instellingen na te denken over meer openbare uitingen van kunst. Dit hoeven geen volledige producties te zijn, maar kan ook gaan om repetities of kleine experimenten.
- ♦ We ontwikkelen een visie op het verbinden van ruimte en cultuur. Zo willen we onderzoeken of het mogelijk is weer een budget voor cultuur in de openbare ruimte op te nemen bij grote stadsontwikkelingsprojecten, en kijken we of er een

meer integrale inspanning mogelijk is rond de huisvesting van cultuur op bijvoorbeeld het Ebbingekwartier, het Suikerunieterrein en het historische kwartier rond het Noordelijk Scheepvaartmuseum.

- ♦ We hebben de haalbaarheid onderzocht van huisvesting van Club Guy & Roni, Het Houten Huis en De Noorderlingen in het Ebbingekwartier. We willen het onderzoek in 2016 vertalen in een concreet projectplan en in 2017 komen tot een structurele, goede oplossing voor de meest urgente huisvestingsproblemen. Zo wordt de stedelijke infrastructuur versterkt, worden kansen benut op het gebied van samenwerking en synergie, en wordt invulling gegeven aan het creatieve Ebbingekwartier.
- ♦ We blijven inzetten op de creatieve industrie, zoals het voorzetten van de Creative City Challenge (Europees project, gericht op innovatie) en het in Noordelijk verband bevorderen van de muziekindustrie.
- ♦ We blijven inzetten in op het verder aanboren van nieuwe geldstromen voor cultuur, zoals crowdfunding en sponsoring vanuit het bedrijfsleven.

Creatieve Industrie

We willen in onze City of talent de krachten bundelen met kunstenaars/creatieven, kennis- en presentatie-instellingen. Zo zorgen we ervoor dat nieuwe ideeën die voortdurend opborrelen daadwerkelijk omgezet kunnen worden in innovaties en verdienmodellen. Creativiteit biedt ook kansen voor industrie. We willen de raakvlakken tussen cultuur en creativiteit beter benutten en jong talent laten aanhaken bij de creatieve industrie. Dat doen we vooral door een platform te bieden voor het delen van kennis en het vergroten van het (internationale) netwerk. Met onze noordelijke partners willen we meer kansen creëren voor de muziekindustrie zoals beschreven in de Popvisie. We nemen samen met kennisinstellingen en bedrijven deel aan Europese projecten om innovaties op het raakvlak van kunst, technologie, duurzaamheid en design te versnellen.

PLANNING

PROCES KADERNOTA CULTUUR

2015

Vaststellen concept kadernota cultuur door college	2 JUNI
Inspraakperiode kadernota	10 JUNI T/M 14 JULI
Vaststellen kadernota door college	15 SEPTEMBER
Bespreken kadernota in raadscommissie O&W	7 OKTOBER
Vaststellen kadernota door raad	28 OKTOBER

PROCES CULTUURNOTA 2017-2020

2016

Deadline beleidsplannen cultuurinstellingen	1 JANUARI
Deadline beleidsplannen Rijksgesubsidieerde instellingen	1 FEBRUARI
Cultuurnota-advies Kunstraad gereed	27 MEI
Vaststellen concept cultuurnota door college	30 AUGUSTUS
Raadpleging cultuurveld over concept-cultuurnota	BEGIN SEPTEMBER
Vaststellen cultuurnota door college	11 OKTOBER
Bespreken cultuurnota raadscommissie O&W	NOVEMBER
Vaststellen cultuurnota door raad	NOVEMBER

FINANCIIEEL KADER

Het totale budget voor onze cultuurnota 2017-2020 bedraagt ongeveer 30 miljoen euro. We vragen de Kunstraad met het oog op onze ambities te adviseren over de best mogelijke verdeling. In ons cultuurbudget willen we in elk geval ruimte houden voor de huisvestingsproblematiek, het ondersteunen van broedplaatsen, talentontwikkeling en voldoende vernieuwing. Daarvoor willen we ook het extra geld inzetten dat we vanuit ons coalitieakkoord voor cultuur hebben gereserveerd (750.000 euro structureel). We zijn wel genoodzaakt te melden dat bewegingen vanuit het Rijk of bezuinigingen die onze hele gemeente bestrijken te allen tijde van invloed kunnen zijn op ons beschikbare cultuurbudget.

CRITERIA OPDRACHT AAN DE KUNSTRAAD

In deze kadernota geven wij aan wat we als stad op het gebied van kunst en cultuur willen bereiken. Over hoe we dit het beste kunnen doen, vragen we - samen met de provincie Groningen - de Kunstraad Groningen advies. We verzoeken daarbij om een integraal cultuurnota-advies voor beide overheden en om maatwerk bij de beoordeling van de beleidsplannen. We willen minder dan voorheen uitgaan van één meetlat voor alle instellingen. We vragen in de eerste plaats naar goede en inspirerende plannen die bijdragen aan de ambities van Cultuurstad Groningen. We verwachten niet dat elke instelling bijdraagt aan alle doelstellingen, maar willen culturele partners in staat stellen keuzes te maken en in hun planvorming uit te gaan van hun eigen profiel en kracht. Een goede samenwerking zien wij echter als voorwaarde voor een sterke culturele infrastructuur. Vanzelfsprekend worden alle aanvragers getoetst op financiële en organisatorische gezondheid, en artistieke kwaliteit.

Instellingen die in aanmerking willen komen voor een plek in de cultuurnota 2017-2020, vragen we voor deze periode om een beleidsplan. We vragen de Kunstraad deze plannen te beoordelen en te voorzien van een kwalificering, te weten:

- A. Subsidiabel met prioriteit.**
- B. Subsidiabel.**
- C. Niet-subsidiabel.**

Specifiek vragen we de Kunstraad om nader in te gaan op:

- ♦ een zo effectief mogelijke stadsprogrammering op de podia en hierbij de uitkomsten te betrekken van de externe onderzoeken naar de podiumkunsten;

- ♦ een zo effectief mogelijke stadsbrede organisatie voor talentontwikkeling;
- ♦ voorstellen voor de aanwijzing van cultuurpijlers; suggesties voor een meer inhoudelijke monitoring van het cultuurveld;
- ♦ een zo effectief mogelijk vervolg van onze inzet rond cultuuronderwijs, inclusief Cultuureducatie met kwaliteit

Vraag aan de instellingen

Voor de huidige cultuurnota heeft de Kunstraad een aantal instellingen, zoals OPSB, alleen inhoudelijk beoordeeld. Voor de cultuurnota 2017- 2020 willen we de beoordeling voor instellingen zoveel mogelijk gelijktrekken. Vanwege de actuele ontwikkelingen volgt het Groninger Forum een separaat traject. De Stadsbibliotheek wordt als Forumonderdeel wel in de advisering betrokken.

Na vaststelling van deze kadernota door onze raad vragen wij cultuurinstellingen vóór 1 januari 2016 een beleidsplan in te dienen met daarin een heldere visie op de bijdrage aan de ambities van Cultuurstad Groningen. Voor instellingen die tevens een beroep doen op rijkssubsidies (BIS of fondsen), is de indieningstermijn 1 februari 2016. Voor het opstellen van de beleidsplannen ontwikkelen we een digitaal format, beschikbaar vanaf november 2015. Het conceptformat sturen we het cultuurveld in oktober toe. Op 22 september a.s. wordt een openbare informatiebijeenkomst rond het cultuurnotaproces georganiseerd. Voor de positie van uitvoerder van het gemeentelijk en provinciaal beleid voor cultuuronderwijs hanteren wij geen format, maar criteria zoals genoemd in de beide kadernota's.

 kunstraad groningen

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Groningen
Postbus 30026
9700 RM Groningen

onderwerp: advies concept-kadernota
telefoon: (050) 3600637
ons kenmerk: KR2015.029

datum: 23 juli 2015

Geacht college,

Op 3 juli jl. ontvingen wij uw brief (kenmerk 5087703) waarin u ons vraagt te adviseren over de concept-kadernota cultuur *Cultuurstad Groningen. City of talent*.

Adviesvraag

U vraagt ons een advies op hoofdlijnen waarin de volgende zaken aan de orde komen:

1. Een beoordeling van de kadernota als geheel op basis van de volgende criteria:
  - a. Is de inhoud van de nota voldoende consistent?
  - b. Doet de inhoud recht aan de Groningse situatie en aan de noordelijke situatie?
  - c. Sluit de inhoud voldoende aan bij de gemeentelijke ambities voor de stad?
2. Worden in de kadernota volledig en op juiste wijze de trends en ontwikkelingen genoemd die relevant zijn voor gemeentelijk cultuurbeleid?
3. Zijn de criteria en doelstellingen in de kadernota voor het veld en de Kunstraad werkbaar en voldoende helder (denk hierbij ook aan het concept van de 'cultuurpijlers')?
4. Zijn er anderszins lacunes en/of onderdelen die om een nadere aanscherping vragen en zo ja welke?

Advies Kunstraad

Algemeen

In de kadernota cultuur zijn de gemeentelijke ambities op het gebied van cultuur verwoord voor de periode 2017-2020. Speerpunt is Groningen tot de plek te maken waar talent zich kan ontwikkelen en waar bijzondere cross-overs tot stand komen. Ook zet de gemeente in op een bruisend cultuurklimaat, met een divers en hoogwaardig aanbod, en de kans voor elke Groninger om zich te ontwikkelen met behulp van kunst en cultuur.

We onderschrijven het in het beleidskader opgenomen standpunt dat de kwaliteit, omvang en diversiteit van het cultuuraanbod in Groningen fundamenteel is voor het imago en de leefbaarheid van de stad Groningen. Wij zijn verheugd dat de gemeente zich wil inzetten om deze kracht te behouden, waar mogelijk te versterken en zoveel mogelijk te benutten. De intrinsieke waarde van cultuur staat voor de gemeente voorop, andere waarden *kunnen* volgen.

Wij zijn tevreden over de afstemming op inhoud en proces die de gemeente nastreeft met de provincie Groningen en het Rijk. Wij kijken uit naar het regionale cultuurconvenant en de besprekingen daarover met het Rijk.

Trends en ontwikkelingen

Het conceptkader biedt zicht op de trends en ontwikkelingen waar de gemeente Groningen en het culturele veld de komende periode mee te maken hebben. Als aanvulling hierop noemen wij nog ons eerder gehouden pleidooi voor het verminderen van de regeldruk voor instellingen die door meerdere overheden worden gesubsidieerd en het voeren van een inhoudelijke dialoog met de culturele sector. Voor dit laatste denken wij aan meer inhoudelijk gestuurde monitorgesprekken met de cultuurinstellingen, zoals die recentelijk ook door het ministerie van OCW en het Fonds Podiumkunsten zijn gestart. Deze gesprekken kunnen ook bijdragen aan het tussentijds actualiseren van de gezamenlijke culturele agenda.

Ambities, strategische lijnen en doelen

In algemene zin is het ons niet helemaal helder hoe ambities, strategieën en doelen zich tot elkaar verhouden of van elkaar te onderscheiden zijn. Zo vragen wij ons bijvoorbeeld af waarom de zorg van een sterke basis een strategie is en geen doelstelling. Naar onze mening kan het kader meer richting geven als hierin duidelijker onderscheid gemaakt wordt.

Ook vinden wij veel doelen procesmatig en instrumenteel geformuleerd en te weinig in resultaten en streefpercentages. Het beeld waar Groningen over zeg 10 of 20 jaar wil staan, is nog te weinig ingevuld. Verder valt het ons op dat waar de gemeente aangeeft te streven naar integratie, naast een culturele agenda (Strategie 3 nieuwe verbindingen leggen) ook een sociale agenda (Strategie 5 samenleven met cultuur) wordt opgesteld.

De ambitie kunst en cultuur voor iedereen is een mooi streven maar vraagt in onze ogen nog om een nadere duiding. De gemeente zou duidelijker kunnen benoemen welke cultuur wordt bedoeld, voor wie en vooral hoe de gemeente dat denkt te bereiken.

De focus op Groningen als *City of Talent* vinden wij interessant en het creëren van een broedplaats voor talentontwikkeling lovenswaardig. Ook hier verwachten wij nog een duidelijker definiëring welk talent wordt bedoeld en vooral welke doelen en resultaten de gemeente hierbij voor ogen staat. De genoemde stichting voor talentontwikkeling kan een interessante keuze te zijn mits deze al bestaande en discipline georiënteerde structuren en expertise niet in de weg staat. Ook benadrukken wij dat voor het begeleiden van talent (oude) meesters hard nodig zijn. In onze ogen bestaat het risico van een te eenzijdige focus op (nieuw) talent terwijl de voor de sector eveneens belangrijke verdieping en/of innovatie achterblijft.

De aandacht voor het cultuuronderwijs onderschrijven wij van harte. Wij spreken de wens uit dat cultuureducatie eind 2020 structureel verankerd is in het onderwijs waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de culturele omgeving in Groningen. Een koppeling met de gemeentelijke onderwijsagenda ligt voor de hand.

Criteria en beoordeling

Het idee van de cultuurpijl vinden wij interessant maar brengt ook risico's met zich mee. Hoe denkt de gemeente deze instellingen sterker te positioneren zonder dat er een tweedeling in de sector, zowel in inhoudelijke als in financiële zin, ontstaat? Wij vinden het van belang dat vooraf duidelijk is wat, ten opzichte van de huidige situatie, de meerwaarde is van het aanwijzen van cultuurpijlers, zowel voor de instellingen zelf als ook voor de andere instellingen.

De opgenomen beoordelingscriteria voor de cultuurpijlers vinden wij nog te open. Zo leveren immers heel veel instellingen een bijdrage aan de Groningse culturele infrastructuur en het stedelijk netwerk. Wellicht zijn elementen als een onderscheidend cultureel profiel of inbreng van kennis en expertise, elementen die bruikbaar zijn. Ook zien wij graag een concretisering van hoe volgens de gemeente, de criteria voor artistieke waarde zich verhouden tot criteria voor andere (maatschappelijke of economische) waarden.

Net zoals dit voor de andere beleidssectoren gebeurt, raden wij de gemeente aan vooraf richting te geven aan het gesprek met de amateurkunstsector. Dit lijkt ons des te meer van belang omdat de amateurkunstsector heel divers is en daarmee de behoeften heel verschillend. Is Groningen voor de amateursector ook niet de plek waar talent zich kan ontwikkelen, waar samenwerking centraal staat en waar bijzondere crossovers ontstaan? Wij vinden het van belang dat de gemeente, naast een ondersteuning in de basis, de amateurkunstsector ook op deze punten blijft stimuleren.

In het beleidskader geeft u aan dat u alle instellingen op gelijke wijze wilt laten beoordelen door de Kunstraad. Wij juichen dit toe. Een uitzondering maakt u voor het Groninger Forum. Wij beseffen dat de actuele ontwikkelingen hier om een separaat beoordelingstraject vragen. Toch verwachten wij voor een goede beoordeling van de plannen van de Stadsbibliotheek, onderdeel van het Groninger Forum, ook inzicht in de beleidskoers van het Groninger Forum.

Hier valt ons ook op dat de gemeente in december 2015 een bibliotheekvisie wil laten vaststellen door de gemeenteraad. Dit lijkt ons te laat voor de meerjarige aanvraag van de Stadsbibliotheek die immers al 1 januari 2016 moet zijn ingediend. Tevens komt hier de vraag op waarom de bibliotheekvisie niet net als de door u in het beleidskader genoemde museumvisie, onderdeel kan uitmaken van de cultuurnota 2017-2020.

Financiën

Wij vragen ons af hoe in hoeverre de gemeentelijke ambities daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden binnen het beschikbare financiële kader. Is het in de praktijk wel mogelijk om zowel een sterke brede basis te creëren via cultuurpijlers als ruimte te bieden aan vernieuwing? Hoe verhouden zich de structurele middelen ten opzichte van een verruiming van de incidentele middelen? En is er inzicht wat er voor de instellingen naast vaste (huisvestings-)kosten over blijft voor het ontwikkelen van artistieke producten, innovatie en marketing?

Ons evaluatierapport van het eerste jaar van de gemeentelijke cultuurnota 2013-2016 toonde aan dat veel cultuurinstellingen financieel in zwaar weer verkeren. De 10% korting op de gemeentelijke subsidie (in combinatie met bezuinigingen bij andere overheden) is bij de meeste instellingen hard aangekomen. Zelfs met het extra geld voor cultuur uit het coalitieakkoord onderschrijft dit onze eerdere constatering dat ambities, strategieën en doelen een nadere aanscherping en concretisering behoeven.

Overig

Wij missen in het beleidskader, met uitzondering van educatie, de aandacht voor het publiek. Juist als het gaat om de relatie tussen de intrinsieke waarde van cultuur en het bijdragen aan maatschappelijke opgaven, is in onze ogen de ontwikkeling van strategieën om meer, dan wel ander publiek te genereren essentieel. Tevens kan dit interessante informatie opleveren over de mate waarin de cultuurinstellingen alleen of in samenhang alle gewenste publieksgroepen bereiken.

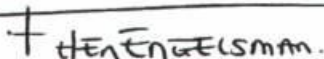
Verder missen we in het beleidskader de aandacht voor de internationale positie van de cultuurinstellingen. Wellicht niet voor alle instellingen relevant, maar voor enkelen doorslaggevend voor hun onderscheidende positie. Ook ontbreekt in het beleidskader het thema duurzaamheid.

De Kunstraad is benieuwd naar de opdracht en uitkomsten van het lopende onderzoek naar de infrastructuur op het gebied van de podiumkunsten en de meerjarenplannen van de podia die eind 2015 worden ingediend. Uiteraard gaat onze aandacht daarbij zeker ook uit naar de toekomst van het Grand Theatre.

Tenslotte

Ondanks de kritische kanttekeningen en suggesties in dit advies waarderen wij de gemeentelijke inzet op het gebied van kunst en cultuur en kijken wij er naar uit om met alle betrokken partijen *Cultuurstad Groningen* voor een divers publiek te laten bruisen en te laten ontwikkelen.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de Kunstraad Groningen,

Ebrien den Engelsman,
directeur.

Overzicht inspraakreacties concept-kadernota 2017- 2020 *Cultuurstad Groningen. City of Talent*

INSPRAAKREACTIES

ALGEMEEN					
Nr.	Datum	Naam instelling	Persoon	Samenvatting	Reactie college
1	29-6-2015	Tschumi paviljoen	Dhr. Rob Pronk (voorzitter)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Herkent aanknopingspunten met eigen beleidsvoornemens. Sluiten ook aan op talentontwikkeling, educatie en innovatie. 2. Top 5 positie ambitie- steden zijn nooit in concurrentie met elkaar maar onderscheiden zich hooguit van elkaar. Moet ook gewerkt worden aan relaties met Euregio Noord Duitsland. Groningen moet uit gaan van eigen kracht en niet naar het westen kijken. Moet ambitie hebben om zich te onderscheiden door letterlijk grensoverschrijdend te werken. 3. Leeuwarden culturele hoofdstad wordt niet genoemd. 4. Blij met cultuur als onderdeel van het straatbeeld. Sluiten hier bij aan. Hier zet het Tschumi paviljoen zich al 25 jaar voor in. 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Groningen blijft inzetten op de samenwerking met Duitsland, maar werkt ook intensief samen in Noordelijk verband en binnen de G9. Wij blijven investeren in ons onderscheidende cultuurprofiel om onze positie in de top 5 van meest aantrekkelijke cultuursteden in de Atlas voor gemeenten te bewaken. 3. Wij zijn ons bewust van de waarde van LWD2018 voor het Noorden en sluiten hier actief bij aan. We verwerken deze ambitie duidelijker in onze kadernota.
2	8-7-2015	Vrijdag	Mw. Marleen Dijkstra (waarnemend directeur)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tevredenheid over samen optrekken stad en provincie, evenals over doorzetten lijn 'cultuur voor iedereen'. 2. Verzoek tot heldere einddoelen als grondslag voor beleidsplannen instellingen. 3. Suggestie tot uitbreiding podiumonderzoek naar middelgrote podia. 4. Betrek PABO bij culturele keten rond cultuureducatie. 5. Twijfel noodzaak aparte stichting voor 	<ol style="list-style-type: none"> 2. De kadernota formuleert onze visie en op hoofdlijnen onze ambities en strategieën. De cultuurnota werkt dit als uitvoeringsnota concreter uit. Met instellingen als Vrijdag wordt vervolgens in een Programma van Eisen jaarlijks concrete afspraken gemaakt over prestaties die bijdragen aan onze culturele ambities. 3. Alle podia-instellingen (aanbieders

				<p>talentontwikkeling; kans op extra kosten en bureaucratie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Langere subsidieperiode voor cultuurpijlers goede zaak, maar waarom 10 jaar? Wie bepaalt verantwoordelijkheden? En wat zijn gevolgen voor andere instellingen? 7. Juicht leggen van externe verbindingen van cultuur toe, maar wel voldoende inzicht en bereidheid bij andere sectoren? 8. Voortzetten Cultuureducatie met kwaliteit goede zaak, graag aandacht voor bevordering deskundigheid leerkrachten. 9. Inzet amateurkunstbudget liefst samen met provincie en gekoppeld aan visie Vrijdag. 	<p>en gebruikers) in de huidige cultuurnota worden betrokken bij het onderzoek, waaronder Vrijdag.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Er zijn constructieve contacten met de PABO, vormgeving van het lerarenonderwijs is echter een landelijke aangelegenheid. 5. De oprichting van een stichting zien wij als één van de mogelijke opties, bij de daadwerkelijke vormgeving betrekken wij het advies van de Kunstraad en ideeën vanuit het veld. 6. Wij kiezen vooralsnog voor een andere vormgeving van onze cultuurpijlers, zonder cultuurnota-overstijgende subsidiëring. We vragen de Kunstraad advies over de cultuurpijlers op basis van criteria in onze kadernota. 7. Wij zien kansen tot (intensivering van) samenwerking met andere sectoren en kennen hiertoe ook verbanden zoals het Akkoord. We willen nieuwe samenwerkingen, liefst vanuit meerdere gemeentelijke afdelingen en invalshoeken onderzoeken en stimuleren. 8. Over de vormgeving en inzet van onze amateurregelingen gaan wij dit voorjaar in openbaar gesprek met stakeholders uit het amateurveld, waaronder amateurverenigingen en Vrijdag.
3	15-7-2015	Stichting	Dhr. Lejo	1. Stemt van harte in met ambities college,	2. De uitgangspunten voor het

		Beeldlijn	Siepe (coördinator)	<p>Beeldlijn draagt hier graag aan bij.</p> <p>2. Audiovisuele sector in het Noorden niet gestructureerd als 'culturele keten'. Pleidooi voor samenwerkingsverband van meerdere instellingen als 'cultuurpijler' voor deze sector. Uitkomst symposium van Beeldlijn najaar 2015 kan hieraan bijdragen.</p>	<p>vormgeven van onze cultuurpijlers zijn onderdeel van de kadernota. Vooralsnog gaan wij hierbij uit van eenvoudige instellingen van substantieel volume. Wij betrekken bij het aanwijzen van de cultuurpijlers het advies van de Kunstraad.</p>
4	14-7-2015	SLAG (Stichting Literaire Activiteiten Groningen)	Dhr. Anton Brand (voorzitter)	<p>1. Buiten stadsdichter worden letteren in de kadernota niet genoemd, terwijl Groningen 2^e Letterenstad van Nederland is (o.a. Dichters in de Prinsentuin, Grote Gebeuren, Poëziemarathon).</p> <p>2. SLAG wil in 2017-2020 stap maken van organisator naar productiehuis. Wil graag bijdragen aan invulling van stichting voor talentontwikkeling.</p> <p>3. Juicht convenant Noord-Nederland toe, maar mist LWD2018.</p>	<p>1. Onze doelstellingen op gebied van bijvoorbeeld talentontwikkeling en educatie raken niet alleen aan de podiumkunsten en de beeldende kunst, maar vanzelfsprekend ook aan de letteren. We hebben Letterenstad Groningen nu wel expliciet in de nota opgenomen.</p> <p>3. Zie 1. We zien goede plannen voor talentontwikkeling op het gebied van de letteren graag tegemoet.</p> <p>4. Wij verwijzen naar onze reactie bij 1.3 (Tschumi Paviljoen).</p>
5	14-7-2015	OVCG (Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen)	Dhr. Deddo J. Houwen (voorzitter)	<p>1. Kan zich op hoofdlijnen goed vinden in het voorgestelde beleid. Zou echter graag erfgoed en gezamenlijk verleden als onderdeel zien van het gemeentelijke cultuurbegrip. Deze dragen immers bij aan cultureel burgerschap.</p>	<p>1. Het belang van het bijbrengen van kennis over de geschiedenis van Groningen opgenomen stond wel - zij het summier - in de kadernota vermeld. We hebben dit nu verder uitgewerkt.</p>
6	15-7-2015	Circus Santelli	Dhr. Jan Tjeerd Groenewoud (bestuur)	<p>1. Kan zich niet altijd vinden in gekozen onderscheid tussen 'doel en 'strategie'. Zo kan het soms beter andersom.</p> <p>2. Niet voldoende inzichtelijk hoe strategieën leiden tot verwezenlijken ambities.</p>	<p>1. Wij onderkennen dat het genoemde onderscheid arbitrair kan zijn. Zo kan een 'sterke basis' een doel zijn, maar ook een strategie. Wij menen met de huidige indeling het meest recht te</p>

				<p>3. Begrip voor noemen culturele instellingen en disciplines ter illustratie, maar vraagt in dat kader ook aandacht voor circus, sinds 2005 op Europees niveau erkend als cultuurdiscipline.</p>	<p>kunnen doen aan onze ambities.</p> <p>2. Wij verwijzen naar onze reactie bij 2.2 (Vrijdag).</p> <p>3. De veelheid aan culturele disciplines kan ertoe leiden wij in de kadernota niet alle disciplines bij naam noemen. Dat wij het circus als volwaardig onderdeel zien, illustreert de opname van Santelli in onze huidige cultuurnota.</p>
--	--	--	--	--	--